

Vorař stavitel / vorařka stavitelka vorů (kód: 36-184-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Stavebnictví, geodézie a kartografie (kód: 36)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v historii voroplavby	3
Orientace v konstrukci voru	3
Návrh pracovních postupů stavby voru	3
Posuzování kvality vorařských materiálů dostupnými prostředky	3
Výpočet spotřeby materiálů pro stavbu voru	3
Doprava materiálů, uložení na místě zpracování, ruční manipulace během stavby a kompletace vorů	3
Stavba voru	3
Orientace v plavbě vorů	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v historii voroplavby

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat historii voroplavby na českých řekách – Vltava, Otava, Malše	Písemné a ústní ověření
b) Popsat činnosti spolku Vltavan v oblasti voroplavby na Vltavě – muzea, osvětová činnost, zápis do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky a UNESCO	Písemné a ústní ověření
c) Popsat hospodářský význam voroplavby pro dopravu dřeva a jiných komodit	Písemné a ústní ověření
d) Popsat vliv voroplavby na osídlení krajiny kolem řek	Písemné a ústní ověření
e) Popsat jiné způsoby dopravy dřeva po vodě	Písemné a ústní ověření
f) Popsat využití Vltavy na přepravu pomocí nákladních člunů	Písemné a ústní ověření
g) Popsat historii voroplavby v sousedních německy mluvících zemích	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v konstrukci voru

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat konstrukci voru (tabule) odbornou vorařskou terminologií za použití výkresu, modelu nebo reálného voru	Praktické předvedení
b) Popsat materiály pro stavbu voru	Písemné a ústní ověření
c) Popsat způsoby spojování částí voru (tabule) na výkresu, modelu nebo reálném voru	Praktické předvedení
d) Popsat příslušenství voru na výkresu, modelu nebo reálném voru	Praktické předvedení
e) Popsat sestavování vorů (tabulí) do pramene na výkresu, modelu nebo reálném voru	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Návrh pracovních postupů stavby voru

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Navrhnout pracovní postup stavby pro zadaný úkol	Praktické předvedení
b) Vysvětlit a odůvodnit pracovní postup stavby	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Posuzování kvality vorařských materiálů dostupnými prostředky

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit kvalitu konkrétního materiálu pro stavbu voru prostředky, které má pracovník běžně k dispozici (smyslové vjemy, jednoduchými měřidly apod.) a na základě získaných zkušeností s tradiční stavbou vorů - posudek odůvodnit	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit kritérium.

Výpočet spotřeby materiálů pro stavbu voru

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady měření a výpočtu spotřeby materiálů základu (klád) vorové tabule nebo vorového pramene	Ústní ověření
b) Vysvětlit zásady výpočtu spotřeby tradičních spojovacích materiálů (houžve, sluky, svlaky, vořiny)	Ústní ověření
c) Vypočítat spotřebu materiálů na stavbu vorové tabule nebo vorového pramene dle zadané dokumentace s výpočtem	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit všechna kritéria.

Doprava materiálů, uložení na místě zpracování, ruční manipulace během stavby a kompletace vorů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat způsoby ukládání materiálu na vazišti	Písemné a ústní ověření
b) Popsat a navrhnout způsoby ruční manipulace s materiálem během stavby a kompletace vorů při stavbě na souši	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
c) Uložit materiál na vazišti	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
d) Dodržet BOZP, použít osobní ochranné pracovní prostředky	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stavba voru

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Číst výkresy vorašských konstrukcí	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
b) Popsat prvky konstrukce voru – klády, houžve, vořiny, rozvory, sluky, svlaky, šrek, vejpony, nožice, vesla a příslušenství (firma, lavice, ohniště)	Písemné a ústní ověření
c) Popsat pracovní postupy ručního opracování dřevěných materiálů (odkornění kulatiny, řezání, vrtání, dlabání) dle zadání včetně popisu ručního nářadí	Písemné a ústní ověření
d) Připravit nářadí a pracovní pomůcky pro ruční opracování	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
e) Orýsovat a opracovat materiál	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
f) Zhotovit a upravit prvky konstrukce voru – klády, houžve, vořiny, rozvory, sluky, svlaky, šrek, vejpony lávku, nožice, vesla a firmu historicky doloženými postupy ručním nářadím dle zadání pracovního úkolu	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
g) Nakreslit a popsat vorašské spoje, vysvětlit jejich význam a použití	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
h) Popsat dřevěné spojovací prostředky a vysvětlit jejich použití dle historicky doložených postupů z archiválií spolků Vltavan a předanými zkušenostmi předků	Písemné a ústní ověření
i) Sestavit a vystrojit vorovou tabuli nebo pramen pomocí tradičních dřevěných vorašských spojů dle zadání	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
j) Popsat způsoby osazení příslušenství voru - firma, lavice, ohniště	Písemné a ústní ověření
k) Osadit příslušenství na voru dle zadání	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
l) Kontrolovat provedené konstrukční spoje	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
m) Dodržet předpisy BOZP, použít osobní ochranné pracovní prostředky	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v plavbě vorů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat způsoby plavby – tabule, prameny, svazky	Písemné a ústní ověření
b) Popsat posádku voru a její úkoly	Písemné a ústní ověření
c) Popsat ovládání voru během plavby	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede autorizovaná osoba do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením. (odkaz na NSP: <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/tesar-pro-zhotovovani-mon-8e36>)

Uchazeč musí být vybaven vlastním pracovním oděvem, obuví a osobními ochrannými pracovními prostředky, které budou odpovídat prováděným pracím.

Vzhledem ke způsobu stavby voru historickými (tradičními) postupy, které mají nezbytně charakter kolektivní práce, je třeba stavbu provádět nejméně s 8 pracovníky (uchazeč/či + pomocný personál).

Vorová tabule bude sestavena ze 6 – 8 klád.

Uchazeč o profesní kvalifikaci bude provádět pouze ruční manipulaci s materiály pro stavbu voru. Pro manipulaci s materiály o objemu nebo hmotnosti neumožňující ruční manipulaci (otep houžví, klády, vořiny), zajistí autorizovaná osoba odpovídající mechanizační a dopravní prostředky.

V souladu s § 17 odst. 6 zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů, je pro výkon zkoušky vymezeno roční období duben až září.

Při ověřování odborných způsobilostí je třeba respektovat právní předpisy:

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, §§ 2-11, 101 odst. 1 a 2, § 102, 103 a 106, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (§ 13), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- NV 101/2005 Sb. o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí, ve znění pozdějších předpisů
- NV 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění pozdějších předpisů
- NV č. 339/2017 Sb., o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru (dále jen „nařízení vlády“), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, § 200 a další, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání, ve znění pozdějších předpisů
- další nově vydané právní předpisy a technické normy a změny platných právních předpisů a technických norem, které vstoupily v platnost v době platnosti hodnoticího standardu PK

Při zkoušce se doporučuje využít následující literaturu a materiály spolku Vltavan vztahující se k voroplavbě:

- Nedbal, F.: Publikace Spolku Vltavan Purkarec
- Fröhlich, Velková: Lidé od vody, plavecké historky z Vltavy a Otavy, J&M 2017
- Kostecký, R.: Stavba lodí v Týně nad Vltavou a historie loděnice rodiny Šílených, Praha, Mare-Czech, 2008
- Svoboda, J.: Historie voroplavby v Čechách, Professional publishing, 2018

- Šílený, V.: Stavba dřevěných nákladních lodí v loděnici Jan Šílený v Týně nad Vltavou, Týn nad Vltavou, MCKV, Město Týn nad Vltavou, 2013
- Vorařská kronika Františka Vondráška z Purkarce. Týn nad Vltavou, 2012.

Při praktickém předvedení je hodnocena organizace práce, volba a dodržování předepsaných technologických a pracovních postupů, volba a používání nářadí, zařízení a pracovních pomůcek, kvalita provedení prací, dodržování předpisů BOZP, PO a hygieny práce, používání osobních ochranných pracovních prostředků.

Při způsobu ověření "ústní ověření" uchazeč odpoví ústně.

Při způsobu ověření "písemné a ústní ověření" uchazeč vypracuje volně písemnou odpověď, kterou doplní o ústní vysvětlení.

Při způsobu ověření „praktické předvedení“ uchazeč předvede praktickou činnost požadovanou kritériem.

Při způsobu ověření "praktické předvedení s ústním ověřením" uchazeč v průběhu praktického předvádění nebo po jeho ukončení doplňuje činnosti ústním výkladem a zodpoví případné doplňující otázky zkoušejících.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvláště pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání 36-64-H/01 Tesař, 36-56-H/01 Truhlář nebo jim odpovídajících předcházejících či navazujících oborech vzdělání dle NV č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti tesařských nebo truhlářských prací a prokazatelná odborná praxe ve stavbě vorů alespoň ve třech případech.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v dřevozpracujících oborech vzdělání a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti tesařských nebo truhlářských prací a prokazatelná odborná praxe ve stavbě vorů alespoň ve třech případech.
- c) Držitel osvědčení o získání profesní kvalifikace 36-184-H Vorař stavitel / vorařka stavitelka vorů a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti tesařských nebo truhlářských prací a prokazatelná odborná praxe ve stavbě vorů alespoň ve třech případech.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pracoviště umožňující realizaci zkoušek vybavené potřebnými materiály, nářadím a mechanismy pro stavbu voru a dopravu materiálů odpovídajícími z hlediska BOZP a hygienických předpisů.

- Měřicí a pracovní pomůcky: metr, pásmo, průměrka, úhelník, pomůcky na orýsování dřeva, hrudka, tužka
- Pracovní nářadí: pořízy, odkorňovače, tesařské sekery, ruční rámové pily, dláta, ruční vrtáky, lesnická lopatka, veřtat (přípravek pro výrobu houžví), kramle, klíny
- Materiál: smrková kulatina - 6 až 8 klád, materiály na vesla a výstroj vorové tabule, historické spojovací prostředky (houžve, kramle, klíny)

Přístup (dálkový nebo materiály v tištěné podobě) k věcně dotčeným zákonům, vyhláškám, předpisům a normám vztahujícím se k činnostem souvisejícím se stavbou voru:

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, §§ 2-11, 101 odst. 1 a 2, § 102, 103 a 106, ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (§ 13), ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 88/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 309/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů
 - NV 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí, ve znění pozdějších předpisů
 - NV 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasilání záznamu o úrazu, ve znění pozdějších předpisů
 - NV č. 339/2017 Sb., o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru (dále jen „nařízení vlády“), ve znění pozdějších předpisů
 - Vyhláška č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, § 200 a další, ve znění pozdějších předpisů
 - Vyhláška č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání, ve znění pozdějších předpisů
 - další nově vydané právní předpisy a technické normy a změny platných právních předpisů a technických norem, které vstoupily v platnost v době platnosti hodnotícího standardu PK
- Výkresy voru nebo model voru nebo reálný vor
 - Minimálně 8 pracovníků (uchazeč/či + pomocný personál)
 - Mechanizační a dopravní prostředky pro manipulaci s materiály o objemu nebo hmotnosti neumožňující ruční manipulaci (otep houžví, klády, vořiny)
 - Vybavení pro písemnou část zkoušky
 - Sociální a hygienické zázemí

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP, odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 24 až 32 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Doba trvání písemné části zkoušky jednoho uchazeče je 90 minut. Zkouška musí být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro řemesla a umělecká řemesla, sekce řemeslná, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Vltavan Čechy, Svaz vltavských spolků, z. s.